

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA” IESE ÎN FIECARE ȚI.

Pe unu anu 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe anu 36 fr., pe șese luni 18 fr., pe trei luni 9 franci.

ANULŪ XLVII.

SĚ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

Ō seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicație

Sorisorî nefrancate nu se primesou. — Manuscripte nu se retrămită.

Nr. 113.

Vineri 6 (18) Iulie

1884.

Nou Abonamentŭ

la

„Gazeta Transilvaniei.”

Cu 1-a Iuliu st. v 1884 se începe unu nou abonamentŭ, la care învitatŭ pe onorații amici și sprijinitori ai fōiei nōstre.

Abonamentulŭ: Pentru Austro-Ungaria cu posta: pe trei luni 3 fl., pe șese luni 6 fl., pe unu anu 12 fl. Pentru România și străinătate: pe trei luni 9 franci, pe șese luni 18 franci, pe unu anu 36 franci.

Rogămŭ pe d-nii abonați ca se binevoiescă a-și reînoui de cu vreme prenumerările pentru ca trāmiterea țiarului sĚ nu sĚ întrerupă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.”

Brașovŭ în 5 (17) Iulie.

Cunoscutul publicistŭ unguurŭ Franciscŭ Pulszky se ocupă într'unu articolŭ de fondŭ, ce-lŭ publică în „N. Pester Journal” dela 15 Iuliu, de schimbarea legii de pressă. Articulul acesta merită luarea nōstră aminte.

Pulszky constată mai ântăiu, că decă guvernulŭ în adevĚrŭ voiesce sĚ aducă înaintea dietei viitoare acĚsta cestiune, despre care a vorbitŭ ministrulŭ Trefort la Pojunŭ, atunci ea cere a fi tractată cu mare atențiune și prevedere.

Vorbindŭ apoi despre actuala libertate a presei, Pulszky nu pōte negă, că atacurile unorŭ țiare nu scapă nici ađi atențiunii procurorilorŭ, cari intentĚză procese de presă. Jurații însĚ, țice elŭ, în Ungaria nu-și cunoscŭ încă misiunea și-și uită că ei sunt păzitorii și rĚsbunătorii onōrei concetățenilorŭ lorŭ; se lasă a fi stăpâniți de o sentimentalitate falsă, achitândŭ chiar pe aceia, a-cărorŭ vină e vedită. S'au ivitŭ casuri, în cari jurații au declaratŭ, că există calumnia, că acusatulŭ e autorulŭ articolului incriminatŭ, și totuși ei l'au achitatŭ. În urma acestei sentimentalități a jurațilorŭ rareori se condamnă unu delictŭ de presă.

Vătămările de onōre și ațtarea poporului în contra unei societăți religioase, precum și agitațiunile antinaționale scapă mai totdeuna nepedepsite.

De aceea Pulszky nu se miră, decă guvernulŭ sĚ gândește sĚ înfrĚneze presa dându-i-se posibilitatea de a confiscă articole pe cale polițienescă și de a da judecarea delictelorŭ de presă pe mâna tribunalelorŭ ordinare. Elŭ găsescce însĚ că acesta ar fi unu pasŭ reacționarŭ foarte periculosŭ, căci s'ar abusa de acĚstă mĚsură. Mai de parte serie:

„Orî câtŭ ne-amŭ plânge, că la noi presa abuzĚză de libertate; deși vedemŭ că unu mijlocŭ trebuie găsitŭ, care sĚ pună capĚtŭ pamfletelorŭ anarchice, ce amenință liniscea publică; totuși suntemŭ îngrijați de hotărârile guvernului cu stătŭ mai multŭ, că în ministerulŭ nostru de justiție nu aflămŭ nici o garanță, că nu va merge prea departe în acĚsta privință. Libertatea presei a fostŭ de multŭ și pretutindenea unu spinŭ în ochii birocrăției și în cercurile oficiale încă totŭ e modă de a vorbi cu disprețŭ despre presă și de a înjură pe cei ce scriu; ômenii de statŭ la noi nu citescŭ nici unu țiarŭ, ci se înformĚză despre ele prin biuroulŭ presei. Pentru cazul însĚ, cândŭ aceste rĚnduri totuși arŭ ajunge în-acele cercuri, cari sunt datătore de tonŭ pentru programa dietei, facemŭ atentŭ pe guvernŭ, care până acum în privința presei tot-deuna a urmăritŭ principii în adevĚrŭ liberale, la douĚ puncte cardinale, fără cari libertatea presei există numai în aparență și încetĚză de a fi o garan-

ția a drepturilorŭ poporului și a dezvoltării pacifice.”

„Acestea sunt: ca cestiunile politice în însemnătatea lorŭ cea mai întinsă sĚ se judece totŭ de jurați, iar calumniile și vătămările de onōre sĚ se judece de tribunalele ordinare; mai departe nici unŭ felŭ de scriere sĚ nu se confiscă polițienescce, fără ca în timpŭ de 24 de ôre sĚ se înainteze acușațiunea pentru delictulŭ de pressă. Așa numita procedură obiectivă, care există în Cislaitania, nu este altă decătŭ o confiscare deghisată a libertății presei, nu e nicidecum mai bună decătŭ censura, deôrece dă în mâna guvernului o putere discreționară, care este în stare a falsifică sĚu a suprimă espresiunea opiniunei publice...”

„Este importantă și cestiunea, decă nu ar fi trebuință de a modifică procedura tribunalelorŭ de jurați, ca sĚ se apropie mai multŭ de cea englesă, decătŭ de cea germană.”

Din espunerile d-lui Pulszky, care trebuie se fie informatŭ despre intențiunile ministrilorŭ, se vede, că d-lŭ Tisza are de gândŭ a întroduce o procedură asemenea celei din Austria și a face dependentă libertatea presei dela arbitriulŭ organelorŭ polițiane și judecătorești. Pericululŭ ce amenință libertatea presei este dĚr fōrte mare.

D-lŭ Pulszky arată, că însuși doresce ôrcari restricțiuni apĚsătore, cândŭ țice, că agitațiunii antinaționale au rĚmasŭ nepedepsite din cauza sentimentalității jurațilorŭ. Amŭ dorî sĚ ne spună învĚțatulŭ unguurŭ unŭ singurŭ casŭ ca unŭ țiarŭ maghiarŭ se fi fostŭ trasŭ la rĚspundere pentru că a agitatu în contra popōrelorŭ nemaghiare. Scie-se destulŭ de bine în țĚră, că Nemaghiarii suntŭ numai cei ce se apĚră, ér cei ce atacă și agitĚză sunt Maghiarii. Decă dĚr a fost achitatŭ ici colo câte unŭ scriitorŭ nemaghiarŭ de cătră juriu, nu s'a apĚratŭ prin acĚsta tocmai libertatea presei, pentru care vrea se pledeze d. Pulszky?

Unde spiritele și partidele sunt agitate, unde guvernulŭ însuși este partidă, care ațtă fanatismulŭ masselorŭ, acolo orî ce restricțiune a libertății presei va fi o armă mai multŭ în mâna guvernului spre a falsifică și a suprimă opiniunea publică. D-lŭ Pulszky însuși recunōscce acĚsta; de ce întră dĚr în tocmeală în privința restricțiunilorŭ intenționate?

Sciri telegrafice.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.”)

Marsilia, 17 Iulie. — Unŭ incendiu ce a isbucnitŭ aci a distrusŭ construcțiunile societății de navigațiune „Touache.” Paguba e de unŭ milionŭ.

Viena, 17 Iulie. — Anarhiști arestatŭ parte de tribunalulŭ civilŭ parte de tribunalulŭ militarŭ au mărturisitŭ fără opunere, că au luatŭ parte la jăfuirea și omorîrea farmacistului Linhardt a cărui familiă e în Heilbron, a lui Eisert și a comisarului polițienescŭ Hlubek. Indemnulŭ la aceste crime l'a datŭ țiarulŭ anarchistŭ „Rebell.” Prada a întratŭ în cassa partide ianarhistice.

Toulon, 17 Iulie. — De alaltaeri sĚră până eri înainte de amĚđi au muritŭ de coleră 22 persōne, ér în Marsilia 29.

Londra, 17 Iulie. — Se vorbește că China a respinsŭ cererile Franciei, prin urmare și despăgubirea de rĚsboiu.

Cronica țilei.

Am primitŭ informațiunea sigură că granițele dia spre România s'au deschisŭ. E în interesulŭ fiecărui comerciantŭ de lână, a căută sĚ-și trecă dincōce câtŭ mai curĚndŭ marfa, ca nu cumva ministerulŭ nostru, sculându-se într'o bună diminetă rĚu dispusŭ, sĚ-și revōce ordinulŭ de deschidere a granițelorŭ.

Marți a sositŭ din Făgărașŭ aci batalionalŭ alŭ 3-lea din alŭ 2-lea regimentŭ de infanteriă, ca sĚ ia parte la exercițiile regimentului.

Totŭ Marți comandantulŭ de corpŭ Ex. sa baronulŭ de Schönfeld a inspectatŭ divisionulŭ alŭ treilea, alŭ regimentului 8 de artileriă și alŭ regimentului 2 de husari, ce staționează aci. Excelența sa a lăudatŭ atitudinea trupelorŭ. Eri a inspectatŭ regimentulŭ 2 de liniă.

Astă sĚră trupa ungurescă va juca bucată: »Rang és mód» (Rangulŭ și mijloculŭ). D-ra Cornelia Prielle, cunoscuta artistă maghiară, escelează în tōte rolurile. Aflămŭ că trupa va da încă numai câteva reprezentațiuni.

»Pesti Naplo» s'a supĚratŭ focŭ, că la manevrele flotei de la Pola n'a fostŭ nici unŭ stĚgŭ ungurescŭ și prin urmare Ungaria n'a fostŭ reprezentată. »Pester Lloyd» rĚspunde la acĚsta, că n'a fostŭ nici stĚgulŭ austriacŭ.

Noua dietă a Bucovinei s'a constituitŭ. Ea numĚră 30 de membri: dintre aceștia 18 se ținŭ de partida română, 7 sunt ai guvernului (funcționari toți), 4 de partida liberală germană și 1 polonŭ.

M. Sa monarchulŭ Franciscŭ Iosifŭ a mai dăruitŭ pentru inundații din Galiția 12.000 fl.

În Londra unu anume Franz Widebroke a defraudatŭ 5000 funți sterlingi (50.000 fl.) în aurŭ și a dispărutŭ.

Ministrulŭ de rĚsboiu alŭ Prusiei a însărcinatŭ pe generalulŭ Hānisch, directorulŭ departamentului generalŭ de rĚsboiu, ca sĚ asiste la manevrele trupelorŭ austro-ungare.

Țiarele din Bucuresci dau informațiunea, că în cursulŭ acestei septĚmāni va apĚrĚ țiarulŭ guvernamentalŭ »Desbaterile.»

Unŭ mare furtŭ s'a comisŭ în nōptea spre 2 Iulie în Bucuresci. D-lui Staicovicŭ, a cărui prāvāliă se află în fața palatului regalŭ, i s'au furatŭ vr'ô 50.000 lei din cassa de bani din prāvāliă. Hoții nu s'au descoperitŭ încă.

Țiarele din Bucuresci scriu, că mai multŭ țĚranî din comuna Țigānesci, județulŭ Tecuciu, au sositŭ în Bucuresci, ca sĚ se plāngă ministrilorŭ în contra persecuțiunilorŭ, ce le suferŭ din partea prefectului acelu județŭ Anastasiu.

AcelĚși țiare spunŭ, că comisiunea însărcinată sĚ cumpere cai din Rusia se află în momentulŭ acesta la țĚrgulŭ din Pultava. Comisiunea va cumpĚra 1,562 de cai, și nu se întorĚe în Bucuresci decătŭ prin Octombrie.

Colonia franceză din Bucuresci a serbatŭ, ne spune »Telegrafulŭ», țiuva de 14 Iulie printr'unŭ banchetŭ presdatŭ de d. baronŭ de Ring, ministru plenipotențiarŭ alŭ Franciei. De asemenea acĚsta ți a fostŭ serbată, țice »Posta» și de colonia francesă din Galați, la care a luatŭ parte și consululŭ francesŭ de acolo, d. Wiet.

»Carpații» din Craiova comunică scirea, că secerișulŭ a începutŭ peste totŭ și se urmĚză cu mare activitate, fiindŭ timpulŭ frumosŭ și priitorŭ.

Din mai multe părți ale Romāniei se publică proteste împotriva domeniilorŭ, ce s'au datŭ regelui de cătră guvernŭ. În proteste se vorbește desŭ de »generala în-

Cursul la bursa de Viena
din 16 Iulie st. n. 1884.

Rentă de aur ungară 6%	122.—	Bonuri croato-slavone	100.—
Rentă de aur 4%	91.30	Despăgubire p. dijma de vin ungar.	99.—
Rentă de hârtie 5%	88.35	Imprumutul cu premiu ungar.	114.75
Imprumutul căilor ferate ungare	142.70	Losurile pentru regulara Tisei și Segedinului	115.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ung. (1-ma emisiune)	96.40	Renta de hârtie austriacă	80.55
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ung. (2-a emisiune)	118.—	Renta de arg. austr.	81.55
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ung. (3-a emisiune)	102.—	Renta de aur austr.	103.10
Bonuri rurale ungare	101.60	Losurile din 1860	135.—
Bonuri cu cl. de sortare	101.50	Acțiunile băncii austro-ungare	855.—
Bonuri rurale Banat-Ti-mișu	101.50	Act. băncii de credit ungar.	302.50
Bonuri rurale transilvane	101.25	Act. băncii de credit austr.	302.50
		Argintul — Galbin împărătesc	5.77
		Napoleon-d'or	9.67
		Mărci 100 imp. germ.	59.55
		Londra 10 Livres sterlinge	121.75

Bursa de București.

Cota oficială dela 3 Iulie st. v. 1884.

Renta română (5%)	Cump. 93 1/2	vënd. 94 3/4
Renta rom. amort. (5%)	95 1/4	—
convert. (6%)	96 1/2	97 1/2
Impr. oraș. Buc. (20 l.)	34	—
Credit fonc. rural (7%)	101 3/4	—
" " (5%)	90	—
" " urban (7%)	100 3/4	105
" " (6%)	96 3/4	—
" " (5%)	86 3/4	—
Banca națională a României	1370	1385
Ac. de asig. Dacia-Rom.	328.	335
" " Națională	237 1/2	—
Aur	5.40.	—
Bancnote austriace contra aur	2.07.	2.09

Cursul pieței Brașov
din 16 Iulie st. v. 1884.

Bancnote românesce	Cump. 9.18	Vënd. 9.20
Argint românesc	9.15	9.18
Napoleon-d'or	9.66	9.68
Lire turcesce	10.90	10.96
Imperiali	9.90	9.96
Galbeni	5.63	5.67
Scrisurile fonc. » Albina«	100.50	101.50
Discontul	7—10 %	pe an.

Numere complete din „Gazetă” dela 1 Ianuarie a. c. se mai află.

Acei domni abonați ai noștri, cari au plătit prețul abonamentului pe una jumătate de an și pe un an, înainte de 1-a Aprilie a. c., sunt rugați a ne trimite diferența prețului urcată dela 1 Aprilie c., care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei.

ADMINISTRAȚIA „GAZ. TRANS.”

Tarifa anunțurilor și inserțiunilor

în „Gazeta Transilvaniei.”

Anunțuri în pag. a IV linia de 30 litere garmond fl.—cr. 6

Pentru inserțiuni și reclame pag. a III linia à . „ — „ 10

Pentru repetiri se acordă următoarele rabate:

Pentru repetiri de 3—4 orî	10 ⁰ / ₀
” ” ” 5—8 ”	15 ⁰ / ₀
” ” ” 9—11 ”	20 ⁰ / ₀
” ” ” 12—15 ”	30 ⁰ / ₀
” ” ” 16—20 ”	40 ⁰ / ₀

Dela 20 de repetiri în sus 50⁰/₀

Pentru anunțuri ce se publică pe mai multe luni se fac învoiri și reduceri și peste cele însemnate mai sus.

Brașov 1/13 Mai 1884.

Nr. 36 ex 1884.
sen. scol.

2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala gr. cat. din Șisuț comit. Bistrița-Năseud se scrie concurs cu terminul prima August st. n. 1884.

Emolumentele sunt: 1) Salar 180 fl. v. a. plătit în rate lunare anticipative și anume 110 fl. v. a. din fondul numitei școle, ér 70 fl. v. a. din cassa comunei. 2) Cuartir liber. 3) Doue orgii de lemne.

Alesul va fi învățător provisor trei ani după decursul cărora dovedind hărnicie și purtare bună va fi numit definitiv mărindu-se salariul la 200 fl. v. a. și accidențele de sub 2 și 3.

Dela concurenți se potesc: a) se fi Români gr. cat. b) se fi absolvați cel puțin două clase gimn. c) se fi absolvați preparanți să aibă esamenul de cualificațiune.

Suplica instruată cu documentele de lipsă este de a se așterne senatului scolastic din Șicuț posta ult. Șieu mare (Nagy Sajo)

Din ședința senat. scol. gr. cat. ținută în

Șisuț 6 Iulie 1884.

Președintele:
Ciril Deac.

Notariul:
Istrate Suciu.

Crâsnicul Zevedeu Cădelniță

în sinodul archidieceșan din strada Măcelarilor.

„Calicul” din 1 Augnstă a. c. va tracta eschisiv despre experințele crâșnicului Zevedeu Cădelniță, câștigate în sinodul archidieceșan gr. or. din Sibiu și va fi îndoit mai mare, decât numărul ordinar.

Abonenții „Calicului” vor primi acest număr extraordinar în condițiunile abonamentului anual séu semestral. Deschidem însă pentru acest număr, redigiat de Urzică Scandalografescu, un abonament special, cu prețul de 30 cr. séu 70 bani și destinăm întregul venit curat, în părți egale pentru:

I. Societatea „Concordia” din Blaj;

II. Premii în favorul „Chorurilor plugarilor români din Ungaria și Banat.”

Abonamentele la acest număr extraordinar la „Calicul” se pot

face la ori-care librărie din țară și străinătate séu dea-dreptul la noi până în 8 August st. n.

Totodată deschidem un nou abonament la „Calicul” pe alți doilea semestru 1884, cu 1 fl. 50 cr. séu 3.50 franci. Esemplare complete dela începutul anului costă 3 fl. séu 7 franci.

Din anul 1883 mai posedem 24 esemplare complete à 1 fl. 50 cr. séu 3.50 franci.

Cei ce voiți a ride, prenumerați „Calicul,” și care nu va ride, acela-i matur de sapă și lopată.

Colectanții de abonamente primesc un rabat de 10%.

Administrațiunea „Calicului.”

9—30

Magazin de încălțăminte

„CISMA ROȘIE” Strada Căldărarilor 540.

Comande după măsură se vor efectua din material solid, și cu prețuri moderate.

Subscribul am onore a recomanda onoratului public, Magazinul meu de încălțăminte pentru bărbați, dame și copii, cu prețurile cele mai moderate.

Comande pentru străinătate se primesc și se efectuează prompt și cu prețuri moderate.

Asemenea recomandă onoratului public depositul de pălării pentru bărbați și copii cu prețuri reduse.

G. Orghidan.